

15-04-2025 Uniek onderzoek onthult verborgen leven in platanen

Op 15 april 2025 deelden Gerrit Groeneweg en Vera Van den Bulcke hun bevindingen over plataanbewoners in het Natuurhistorisch Museum Rotterdam. Het echtpaar bestudeerde vijf winters lang de verrassende diversiteit aan kleine ongewervelden die platanen als thuis gebruiken.

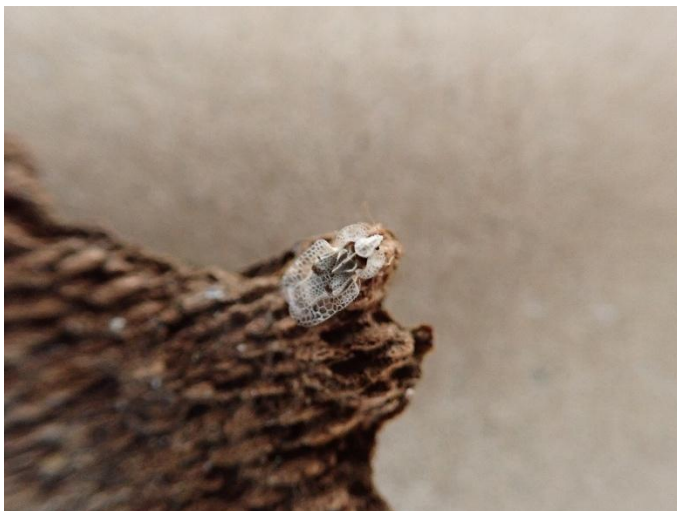
De Brabantse Wal als onderzoeksgebied

De Brabantse Wal, gelegen tussen Zeeland en Noord-Brabant, vormde het decor voor dit bijzondere onderzoek. Met hoogteverschillen tot 20 meter en verschillende grondsoorten biedt dit gebied een unieke verscheidenheid aan microbiotopen. Deze variatie maakt het tot een ideale locatie om de biodiversiteit rond platanen te bestuderen.

Van netwants naar biodiversiteitshaven

Oorspronkelijk richtten Gerrit en Vera zich op de plataannetwants (*Corythucha ciliata*), een opvallende wants van 3,2 tot 3,7 mm met karakteristieke zwarte vlekken op helderwitte vleugels. Deze soort, afkomstig uit Noord-Amerika, heeft zich sinds de jaren negentig gevestigd in Nederland en gebruikt platanen als waardplant.

De plataannetwants zuigt in de zomer aan bladeren, wat witte vlekjes veroorzaakt. In de winter zoekt de wants beschutting achter schorsschubben - precies waar het onderzoek van het echtpaar zich op richtte. Wat begon als een studie naar één soort, groeide uit tot een ontdekking van een heel ecosysteem.

De plataannetwants (*Corythucha ciliata*) van de coolsingel in Rotterdam 22-4-2025

Verrassende wintergasten

Het onderzoek toonde aan dat platanen vooral fungeren als overwinteringsplaats voor verschillende ongewervelden die vanuit het zuiden naar het noorden trekken. Deze wintergasten trekken op hun beurt rovers aan die op hen jagen, waardoor een complete voedselketen ontstaat in de schors van de boom.

De plataan een veelzijdige stadsboom

Platanen zijn van nature rivierbegeleidende bomen, maar hebben zich uitstekend aangepast aan stedelijke omgevingen. De gewone plataan (*Platanus x hispanica*), een hybride soort, is de meest aangeplante variant in Nederland. Deze bomen verdragen droogte goed en stellen weinig eisen aan hun groeiplaats.

Het karakteristieke 'vervellen' van platanen is een natuurlijk proces waarbij oude schors afbladdert en nieuwe, groene schorslagen zichtbaar worden. Deze groene schors kan zelfs fotosynthese uitvoeren, wat de boom helpt overleven tijdens stressperiodes.

Betekenis voor stedelijke biodiversiteit

Hoewel platanen van nature weinig insectensoorten herbergen, toont het onderzoek van Gerrit en Vera aan dat deze bomen toch een belangrijke rol spelen in de stedelijke biodiversiteit. Vooral als overwinteringsplaats bieden ze onderdak aan verschillende soorten ongewervelden.

Het onderzoek benadrukt het belang van groenvoorziening in steden en laat zien hoe burgerwetenschappers waardevolle bijdragen kunnen leveren aan ons begrip van stedelijke ecosystemen. Door simpelweg te observeren wat er in de winter gebeurt achter de schors van platanen, ontdekten zij een verborgen wereld vol leven.

Deze bevindingen tonen aan dat zelfs ogenschijnlijk eenvoudige stadsbomen complexe ecosystemen kunnen herbergen, wat het belang benadrukt van het behouden en uitbreiden van stedelijk groen voor de biodiversiteit.

Foto en tekst: Sharida Bhageloe